Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo iii. p[ro] eade[m] dominica xx.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

opatur eligens. ſ. libere ⁊ delectabilit̃ ꝓpt
hõc ipm. ſ. bonũ virtutꝫ qḋ amat. Vñ ſeq
tur ꝙ amor ptinet ad oẽm virtutẽ. Sed
querit̃: An charitas ſiue amor charitatis
⁊c. Dic rñ. vt ſ. Ex q̃ ↄclude ꝙ ſola cha
ritas eſt q̃ vere in deũ tendit ⁊ in ciuitatẽ
celeſtẽ pducit. Aug⁹. de ciui. dei. Ciuita
tes duas fecerũt amores duo. Ciuitatẽ
babylonis: amor ſui vſq ad ↄtemptũ dei
Ciuitatẽ vo dei: amor dei vſq ad ↄtem
ptũ ſui. Audite o ptõres q̃ ꝓpter veſtras
voluptates dei pcepta ↄtẽnitis. Luxurio
ſi: auari: ſupbi ⁊c. Excludẽdus certe eſt a
mortale ſupplĩus ſi vultis inuenire delicio
ſam charitatis margaritã: q̃ etiã dicit̃ ve
ſtis nuptialis: ⁊ q̃ eſt pcioſum oim virtu
tũ indumentũ. ¶ Figura Exod. iij. Moy
ſi accedẽti ad rubũ ſn q̃ erat flãma ignis:
dixit dñs: Solue calciamẽta tua de pedi
bus tuis. Spũaliter. Calciamenta ſunt
mũdana et carnalia deſideria cũ quibꝫ nõ
põt eſſe vera charitas q̃ ducit ad vitam.
Ephes. v. Hoc aũt ſcitote intelligẽtes ꝙ
oĩs fornicator aut immũdus aut auarus
qḋ eſt in idolorꝫ ſeruit⁹ nõ habet heredi
tatem in regno chr̃i ⁊c.

Secund⁹ arti. In pceḋ. ⁊c. In hoc di
cendum de ſcḋo ꝓpoſito qḋ eſt hũane
malicie puerſitas. In euãgelio aũt tãgit̃
triplex puerſitatis differentia ꝓpter quã
aliq̃ a nuptijs chr̃i ſunt excluſi.

¶ Prima eſt puerſitas refutatiõis.
¶ Scḋa eſt puerſitas ipugnatiõis.
¶ Tertia eſt puerſitas abuſiõis.

Prima igit̃ ⁊c. eorꝫ. ſ. qui noluerũt venire
vocati ad fidẽ vt inuitati p ꝓphas. Aut q̃
neglexerũt vocati p chr̃m ⁊ aplos. Qua
re aũt neglexert̃ ſubdit̃: Et abierũt ali⁹ in
villã ſuã. Chryſ. Quãuis rõnabiles videã
tur eſſe occaſiões. ſed hinc diſcim⁹ etiã ſi
neceſſaria ſunt q̃ detinẽt: oibꝫ tñ ppõnere
ſpũalia oportet. Idẽ. O q̃miſerrim⁹ mũd⁹
et miſeri q̃ eũ ſequũtur: ſp em mũdana ho
mines excluſerũt a vita. ¶ Scḋa ẽ puerſi
tas impugnatõis eorꝫ vicꝫ q̃ impugnaue
rũt ſeruos dñi ad ſui vocatiõẽ traſmiſſos
De q̃bus dr: Reliq̃ vo tenuerunt ſeruos
ei⁹ ⁊ ↄtumelijs affectos occiderũt: ſic ptꝫ
de Joãne bap: ſtephano ⁊ iacobo: ⁊ alijs
ab ipis occiſis. Et ſil'r i veteri teſtamẽto
mltos occiderũt. Greg. Plerũq (qḋ ẽ gra
uius) nõnulli vocati (grãz nõ ſolũ reſpuũt:
ſedetiã pſequũtur ¶ Tertia eſt puerſitas
abuſionis eorꝫ. ſ. q̃ ad fidẽ veniũt: ſed fide
et noĩe chr̃ianitatis abutũtur: eo ꝙ opa ñ
hñt. Et illi ſignant̃ p illũ q̃ introgreſſus ẽ
nuptias nõ hñs veſtẽ nuptialẽ Sicut aũt
dt Origenes. Singl'ariter ãt dicit hoiem
nõ veſtitũ veſte nuptiali: q: vnius generꝫ
ſunt oẽs q̃ ſeruãt maliciã poſt fidẽ. ſꝫ Hie
rony. Veſtis nuptialis opa ſunt q̃ ↄplen
tur ex lege et euãgelio: nouiq hois effici
unt veſtimentũ. ſm Greg. aũt veſtis nu
ptialis eſt charitas: q: hãc in ſe ↄditor nr̃
habuit dũ ad ſociande ſibi eccl'ie nuptias
venit. Intrat ḡ ad nuptias: ſed ſine veſte
nuptiali q̃ in eccl'ia fidẽ habet: ſed charita
tẽ nõ habet. Aug⁹. Charitas ſola diuidit
inter filios regni ⁊ filios pditiõis. Et hec
eſt q̃ bona opa multiplicat: ⁊ oia aſpa alle
uiat ⁊ libent̃ portat ꝓpter chr̃m. ¶ Exem
plũ in aplis q̃ ſicut hr Act. v. ibãt gaudẽ
tes a ↄſpectu ↄcilij qm ⁊c. Aug. Oia ſe
ua ⁊ inſania: facilia ac ꝓpe nlla facit amor.

Tertius art. Aud. ⁊c. Videre ḡ ne cõ
temnatis benignã dñi vocatiõꝫ q̃ vos
ad nuptias vocat. Notate qḋ dicit̃. vj. q. j.
Quero §. Siq̃s. Graui pena punit̃ crimẽ
leſe maieſtatꝫ. Et ſicut dt lex. C. de hereti
cis. l. Gazaros. Graui⁹ eſt eternã q̃ tpalẽ
ledere maieſtatẽ. Audite. Siq̃s a rege in
uitat⁹ ad nuptias filij ſui mlta etiã dona
a rege acceptur⁹ ↄtẽpſerit. Inſup et nũci
um occiderit: nõne grauit̃ puniẽdus eſt:
Audite. O indurati q̃ dei vocatiõẽ cõte
nitis: ⁊ nũcios .i. bonas q̃s vobis imittit
inſpiratiões occiditꝫ ⁊c. Attẽdite qḋ hr
.ij. Theſ. j. Qui nõ obedierũt euangelio
domini noſtri ieſu chr̃i.

¶ Sermo. iij. p eadẽ dominica. xx.

Amice quomõ ⁊c. Nolite inebriari vi
no in q̃ eſt luxuria: ſꝫ implea
mini ſpũſancto loquẽtes vobis ⁊c. Ephes.
v. Sic oportꝫ obſuare ſi volum⁹ veſtem
nuptialẽ habere. Eſt aũt ibi notãda tri
plex exhortatio. ¶ Prima repmẽde carna
litatis. Nolite inebriari ⁊c. ¶ Scḋa affe
ctande ſpũalitatis. ſed impleami ſpũſctõ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Tertia excitãde ſedulitatis. Loq̃ntes
vobiſmetipſis ꝛc. vſq; dño. De p̃mo Hie
rony. Uēter vino ꝛ cibis eſtuãs facile de-
ſpumat i libidinē. De ſcd̃o Ro. viij. Qui
ſpū dei agunt: hi filij dei ſunt. De tertio
Jaco. ij. Sic loq̃mini ꝛ ſic facite q̃ſi ſm le
gē libertatꝫ incipiētes iudicari.
¶ Amice ꝛc.

PRimus ar. An p veſte nuptiali ha-
bendo ꝛ obſeruãda teneamur ad il-
lū modū diligēdi quē poſuit dñs Matth.
xxij. vicꝫ ex toto corde ꝛc. Q, nõ. Auguſt.
Cū ineſt aliq̃d ↄcupiſc̃e nõ oimode ex tota
aīa diligit deus. In hac aūt vita neceſſe
eſt aliq̃d eſſe ↄcupiſc̃e ¶ Cõtra. Niſi ſ. frū-
ſtra poneret inter p̃cepta diuina. Rñdet
Bona. in. iij. di. xxvij. Diligere deū ex to
to corde põt intelligi dupl'r. Aut p exclu-
ſionē ois affectus extranei: q̃n vicꝫ om̃es
motus cordis p amorē referuntur in deū
Aut p excluſionē ois affect⁹ ↄtrarij q̃n ni
hil diligit ſup deū: vel eq̃liter ipi deo. Pri
mus mot⁹ nõ obligat ad ſui iplerōnē: q2
hoc eſſet impoſſibile viatori: ſed exp̃mit i
p̃cepto vt ſciam⁹ q̃ p amorē tēdere debe-
m⁹. Scd̃s aūt mod⁹ obligat. Hoc Bo-
nauen. ¶ Pro funda. Multū ſollicitū eſſe
debem⁹ q̃d nobis neceſſe ſit ad bñ viuen-
dū. Uñ Señ. ad Lu. Diſcendū eſt quē-
admodū viuas. Nõ poſſum⁹ autē bñ vi-
uere niſi implēdo q̃ ſunt nobis mãdata a
deo. Ideo multū ſollicite diſcere debem⁹
ad q̃d obligamur. Juuenal. Reſpice q̃d
moneãt leges: q̃d curia mãdet. Quod ſi
ſic faciendū eſt de legib⁹ humanis: multo
diligenti⁹ de lege diuina. Querit̃ ḡ An te
neamur ꝛc. Dic rñſionē vt ſ. Ex q̃ ↄclude
q̃ diligent̃ cauendū eſt ne ſit in nobis affe
ctio repugnãs charitati. Nã vt d̃r Aug.
Ubi eſt charitas: q̃d eſt qd̃ poſſit obeſſe:
Ubi nõ eſt charitas q̃d eſt qd̃ pdeſſe poſ
ſit: Audite o pctõres charitate p̃uati: for
nicatores: lenones: auari: vſurarij: paupe-
rū excoriatores ꝛc. Quare remediū: Peni
temini ꝛ cor ↄtritum dño offeratis ꝛ cha
ritatē vobis infundet. Actuum. ij. Peni-
tentiã agite ꝛ accipietis donū ſpiritusſcti.
Principale aūt donū eſt charitas ¶ Figu
ra. iij. Re. xviij. Poſito p heliã holocauſto
ſup altare deſcendit ignis de celo et illud
ſuccendit, ꝛ popul⁹ totus credidit: Et in-
terfectis ꝓphetꝫ baal pluit abūdant̃. Ex-
pone. Per Heliã nota penitentē: p holo-
cauſtum cor ↄtritū: p ignē charitatē. Oc-
cidūt̃ ꝓphete baal: q2 pellūt̃ cogitatiões ꝛ
ſuggeſtiões male; et deſcēdit pluuia grãe.
Nã vt dicit̃ Jacob. j. Dat oib⁹ affluenter

Et nõ imp. In p̃ced. ꝛc. In iſto dicen
dū de tertio qd̃ eſt diuine iuſticie ſe-
ueritas in p̃uitiõe eoꝝ q̃ a nuptijs ꝓpter
ſuã maliciã excludūt̃. Et in textu nota hu
iuſmõi triplicē ſeueritatē.

¶ Prima tēporalis punitionis.
¶ Scd̃a finalis exprobrationis.
¶ Tertia eternalis dãnationis.

Prima eſt ꝛc. qua iudeos puniuit p roma
nos ſub p̃ncipib⁹ Tito et Ueſpaſiano: ꝛ
plerūq; malos chr̃ianos tpaliter puniuit.
Uñ d̃r in euãgelio: Cū autē audiſſet rex:
iratus eſt: et miſſis exercitib⁹ ſuis. ſ. Ro-
manoꝝ: vt dicit Hiero. qui ex ordinatõne
diuina venerūt ↄtra hierl'm: ꝛ pdidit ho-
micidas illos, quia in vltionē ſanguinis
chr̃i et diſcipuloꝝ ſuoꝝ anno. xlij. poſt xp̃i
paſſionē ab exercitu romanoꝝ ſunt truci-
dati et captiuati: ꝛ ciuitatē illoꝝ ſuccēdit:
quia tūc hierl'm ſuccenſa eſt ꝛ templū i ea
Nota ſicut dicit Hiero. Quãdo inuita-
bat ad nuptias ꝛ agebat opa clemētie: ho
minis nomē appoſitū eſt. Nunc autē quã-
do ad vltionē venit: homo ſilet. et rex tm̃
dicit̃. ¶ Scd̃a eſt ſeueritas finalis expro
brationis: qua vicꝫ improꝑauit homi in-
greſſo nuptias nõ habēti veſtē nuptialeꝫ.
Dicit ergo euangeliū: Intrauit rex vt vi-
deret ſimul diſcūbentes. i. in nuptijs chriſti
et ſacramētis eccl'ie participãtes. Chryſ.
Dies aſpectionis eſt dies iudicij quãdo
viſitatur⁹ eſt chr̃ianos. Et vidit ibi ho-
minē. i. totū cetū maloꝝ non veſtitū veſte
nuptiali. i. nõ habentē opa neq; charitatē
Et ait illi improperando Amice: quomõ
huc itraſti nõ habēs veſtē nuptialē: Ami
cus vocat̃ ꝓpter fidē: vel etiã ꝓpter natu-
ram que eſt ad dei imaginē. Quomodo
huc intraſti ꝛc. q. di. Quomõ tã p̃ſumptu
oſus fuiſti gerere nomē chriſtiani: ſuſcipe
eccleſie ſacramēta: nõ habēs veſtē nuptia
lem: Hilarius. Arguit impudentie q̃ ve
ſte ſordida mundicias polluerit nuptia-
les. At ille õmutuit ꝓpter erubeſcentiã ini
quitatis: et ꝓpter ignorantiã excuſatiõis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ꝓpria eē̄ ꝯſcia arguēte ꝯuincit̃. In illo ei
iudicio omē gen⁹ excuſatiōis ceſſabit. O
chariſſimi: q̄tum timere debem⁹ h̄ chri
improperiū. Quō huc intraſti ꝛc̄. Chriā
ni nomē fruſtra ille ſortit̃ q̄ chr̄m nō imit̃a
tur. Quid eē̄ tibi ꝓdeſt vocari qđ nō es:
Si chriānū te eſſe delectat: q̄ ſunt chriā
nitatis gere: ꝛ merito tibi nomē chriāni aſ
ſume. Chriānus iuſticie: bonitatꝫ: integri
tatis: patie: caſtitatꝫ: pudicicie: pietatis:
humilitatis ꝛ innocētie: eſt nomē. Et tu
iſtō nomē quō tibi defēdis ꝛ vēdicas cui
de tāplib⁹ reb⁹ nec pauca ſubſiſtūt. Chri
anus eſt q̄ nō noīe tm̄: ſed ope chriān⁹ eſt
Idē. Quiſq̄s factis negat chr̄m antichrīs
eſt. Quis eſt q̄ nō credit ꝙ ieſus ſit chrīs:
qui non viuit quomodo precipit chriſtus
Multi dicūt: credo: ſed fides ſine opibus
nō ſaluat. Unicuiq̄ꝫ itaq̄ꝫ taliū dicitur⁹ eſt
chrīs: Amice quō huc itraſti ꝛc̄. ❡ Tertia
eſt ſeueritas infernalis dānatōis. Uñ ſe
quit̃: Tūc dicit rex miniſtrꝫ. i. angelis diui
ne iuſticie executoribꝫ: vł etiā iſti miniſtri
ſūt mali ſpūs deputati ad puniēdos ma
los hoīes. Origeñ. Merito ipi ſunt pene
auctores q̄ fuerūt culpe ſuggeſtores. Ait
inq̄ꝫ rex miniſtris: Ligatis manibꝫ ꝛ pedi
bus: mittite eū in tenebras exīores. Ibi
erit fletus ꝛ ſtridor dentiū. Ubi tāgit̃ tri
plex grauis miſeria. ❡ Prima impoſſibi
litas euaſiōis: cū dicit Ligatis manibꝫ ꝛ
pedibꝫ. i. ablata facultate reuertēdi ad ſa
lutē. Greg. Ligant̃ tūc pedes ꝛ man⁹ per
diſtrictionez ſnie q̄ mō a ꝑuis opibꝫ ligari
noluerūt ꝓ melioratiōez vite. ❡ Secūda
horribilitas incarceratiōis: cū dr̄: In te
nebras exteriores. Gre. Interiores tene
bras dicim⁹ cecitatē mētis. exteriores ꝟo
eternā noctē dānatiōis. ❡ Tertia ē acer
bitas afflictiōis. cū dicit Ibi erit fletus et
ſtridor dentiū. Hiero. In fletu oculoꝝ et
ſtridore dentiū: ꝑ metaphorā membroꝝ
corꝑaliū magnitudo oñditur tormētorū.
Etq̄ꝛ (vt dicit ipe Hiero.) In ꝯuiuio nu
ptiali nō initiū ſed finis q̄ritur: concluſio
et gñalis ſentētia parabole infert̃. ſ. Mlti
ſunt vocati. ſ. ad fidē: pauci ꝟo electi. ſ. cō
paratiue ad glīam. Grego. Tanto ḡ ſibi
vnuſq̄ſq̄ꝫ metuat: ꝛ in humilitate ſe dep
mat: q̄nto ſi ſit elect⁹ ignorat. Quare: q̄ꝛ
qđ ſepe dicendū eſt: ꝛ ſine obliuione reti
nendū: multi ſunt vocati: pauci ꝟo electi.
❡ Exemplū vide dñica in. lxx. ſer. viij.

Terti⁹ ar. Auđ. ꝛc̄. Nō putetis in nu
ptijs celeſtibꝫ dimitti cū veſte ſordi
da iniq̄tatis. Iura eē̄ dicūt. Uilibꝫ ꝑſo
nis nō ſunt ꝯcedēdi honores. C. de digni
tatibꝫ. l. Neq̄ꝫ famoſis. Et de electiōe per
inq̄ſitiōz. Et de exceſſibꝫ ꝑlatoꝝ. Inter di
lectos. Audite Inuitat̃ aliq̄s ad nuptias
filij regis tali pacto: vt nō veniat niſi cuꝫ
veſte aurea: al̄s turpiter incarcerabitur.
Forte ſe excuſat q̄ꝛ nō habꝫ. Rex aūt dr̄ ei
Uade ad ꝓcuratorē meū: ꝛ dabit̃ tibi. Il
le aūt negligit ire: et venit volens intrare
nuptias. cū veſte ſordida ꝛ lacerata. Nō
ne merito expellit̃: Expone ꝛ applica: q̄n
ſiq̄s voluerit ire ad ꝓcuratorē xpi. i. ad ſa
cerdotē declarās indigētiā ſuā ꝛ pc̄tā de
tegēs ꝑ veracē ꝯfeſſionē dabit̃ ei veſtꝫ au
rea grē et charitatis ſine q̄ nemo admitti
tur ad celeſtes nuptias. Uñ Matt. xxv.
Que parate erāt intrauerūt cū eo ad nu
ptias: ꝛ clauſa eſt ianua. ſ. imꝑparatis

❡ Dñica. xxj. poſt Trini. ſer. ꝑmus.

Domine de
ſcende ꝑuſq̄ꝫ moriat̃ filius
me⁹. Ioā. iiij. Cōfortami in
dñō ꝛ in potētia virtutis eius. Ephes. vj.
Uerba thematis petitio eſt reguli ꝓ filio
moriēte: quā debꝫ etiā vnuſq̄ſq̄ꝫ facere ꝓ
aīa in pc̄tis languēte. Regul⁹ ille officia
lis erat imꝑatoris deputat⁹ ad regimen
galilee: vel forte aliq̄s de familia herodis
tetrarche pollens aliq̄ ꝑncipatus dignita
te. Moralit̃. Homo tepidus circa curaꝫ
ſui nō rex ſed regul⁹ diminutiue dr̄. Sed
qui diligent̃ imperat paſſiōibꝫ ſuis: rex eſt
Seneca. Uis habere magnū honorē: da
bo tibi imperiū Impera tibi. Reguli aūt
filius infirmat̃: q̄ñ rōni ſenſualis appetit⁹
ꝯtrariat̃ q̄ obedire dꝫ rōni: ſicut fili⁹ prī.
Sed forte dicitis: Difficilis res eſt. Au
dite apoſtolū dicentē. Cōfortamini in do
mino ꝛc̄. vbi tria facit.
❡ Primo hortat̃ ad ꝯſolationē. Cōforta.
❡ Scđo ad ꝯſolatōis modificatōꝫ: i dñō
❡ Tertio oñdit modificatiōis ꝯditiōꝫ: eſ
in potētia virtutis eius.